

WIJ ADAM

Een spiegel aan de maatschappij

WIJ ADAM

Een spiegel aan de maatschappij

Koen Hofman

Schrijver: Koen Hofman

Omslagontwerp en vormgeving: Chris Hofman

Omslagafbeelding: Mieneke Hofman-Rotteveel, acryl op doek "Luister"

ISBN: 9789463678360

© Koen Hofman

www.jongboek.nl/koenhofman

IK DENK , denk ik

EN

IK GELOOF, geloof ik

DUS

IK TWIJFEL, twijfel ik

Inhoudsopgave

Amuses

De Pincode
Adam stelt zich voor
Ten geleide
De les van de kwal

Deel 1

Het was zo

H. 1	Zie de mens
H. 2	Herinnering aan het begin
H. 3	1 ^e Brief aan Vader
H. 4	Eva komt in mijn leven
H. 5	De weg uit het paradijs
H. 6	Daad en Consequentie
H. 7	Een nieuw leven
H. 8	Mijn relatie met Eva
H. 9	2e Brief aan mijn Vader
H. 10	Het begin geïnterpreteerd

Deel II

Het is zo

H. 1	Wij vinden elkaar
H. 2	Een nabrander
H. 3	De overwinning is geleden
H. 4	De aanslag, van slag en aan de slag
H. 5	God is groot
H. 6	Onberijmde ongerijmdheden
H. 7	Overdenken
H. 8	Pokerface schaamte
H. 9	Confronterende vragen
H. 10	Nul is alles
H. 11	Joost Zwagerman en een afwezig lijkende God
H. 12	3 ^e brief aan Vader
H. 13	Iedereen een kind
H. 14	Een mens wordt geboren

H. 15	Dominee Adam
H. 16	De Islam en de westerse wereld
H. 17	De stappentellers
H. 18	De Bergrede
H. 19	Adam in gesprek met Adam

Deel III

Hoe het zal zijn

H. 1	De evolutie van het geschapene
H. 2	4e Brief aan mijn Vader

Afscheid

Epiloog

Dankwoord

Noten en bronvermelding

Pincode

**De pincode is een slot.
Zonder pincode kan ik
niet bij wat al van mij is.
Ik moet hem goed onthouden.
Er is veel verkeer, rood, zwart,
erbij, eraf, een ritme.**

**Ik ben van U, na U.
U heeft mijn pincode
en mag alles hebben.
Het was toch al van U.**

**Wat is de pincode van Uw Woord?
Van U, voor mijn verdiepend gebruik.
Dat is toch een heel legale vraag?**

**Ik kan er niet bij
en zoek de code,
die alles ontsluit.**

DEEL 1

HET WAS ZO

Adam stelt zich voor

Dit boek is geschreven door Adam. Adam is niet een uniek persoon. Integendeel, er zijn er op dit moment ruim 7 miljard van, de doden niet meegerekend.

Slechts een handjevol van die Adamezen komt aan het woord. Ze zijn verschillend, maar hebben veel meer met elkaar gemeen dan ze toe willen geven. Het is zelfs de vraag, of ze zich daar bewust van zijn. Want ieder mens wil uniek zijn en Adam is daarop geen uitzondering. Adam is hun verzamelnaam.

U zult zich soms veilig en vertrouwd voelen bij hem en met hem, terwijl u een andere keer de neiging zult krijgen hem de mond te willen snoeren. Hij kan empathisch zijn, is bij een andere gelegenheid rationeel en wat afstandelijk beschouwend en kan tekeer gaan met bijtende, mogelijk zelfs grievende analyses.

Hij heeft filosofische trekjes, die afgewisseld worden met volstrekte concreetheid.

Adam is uw reisleader en zal u veel vertellen over hoe het was. Ik verontschuldig hem bij voorbaat, want hij weet lang niet alles. U gaat met hem *het begin* bezoeken, daarna *het nu* en tot slot zult u een dagje op het grondgebied van *de toekomst* verblijven.

Neem gerust de bagage mee die u denkt nodig te hebben. Wees bovenal uzelf en laat Adam zijn verhaal maar doen. Er komt nog genoeg tijd voor napraten.

Als het in uw aard zit om goed voorbereid op pad te willen gaan dan raad ik u aan het Ten Geleide te lezen.

Hebben we alles bij ons? Dan gaan we.

Goede reis en een behouden aankomst.

O ja: u denkt een boek gekocht te hebben, maar het zal meer weg hebben van een spiegel. Breekbaar, misschien om te lachen maar bovenal om te zien wat anderen zien.

Ga nu maar.

Ik ben benieuwd naar uw verhaal na afloop.

Ten geleide

Onzichtbare gedachten omzetten in zichtbare woorden is geen sinecure. Daarvan ben ik inmiddels overtuigd geraakt. Dit boek bevat uitsluitend woorden, die al in honderdduizenden andere boeken te lezen zijn.

Ik moest ze alleen in een andere volgorde gaan zetten, want ik wilde mijn perceptie van wat was, is en komen zal op mijn manier verwoorden.

Gedachten mogen alle kanten op gaan, maar woorden moeten zinnen vormen en zijn gebonden aan de regels van de grammatica, aan de opvattingen over efficiënte communicatie en aan de ambitie om boeiend te zijn.

Dagelijks een aantal bladzijden produceren was voor mij niet weggelegd. Daarom verruilde ik periodiek mijn thuis voor een locatie, waar ik me volledig op het schrijven kon richten.

Zo ook in februari 2016. Ik verbleef een midweek in een bungalowpark om in alle rust en afzondering van wat me normaliter dagelijks bezighoudt, aan dit boek te werken. Het was een vruchtbare week. Er was tijd om na te denken, tijd om te bedenken en tijd om te overdenken. Er was tijd voor beeldvorming en beeldhervorming, tijd om vragen te stellen en tijd voor antwoorden. Er was tijd voor vertwijfeling en tijd voor overtuiging, tijd voor een overvloed aan woorden en tijd voor zoeken naar. De tijd vloog en stond stil. De tijd was te kort en te over. Op tijd en laatste uur lagen veraf en heel dichtbij.

Het was een zoektocht zonder blauwe, rode of gele paaltjes, zonder afstandaanduiding. Plattegronden gaven alleen zicht op platgetreden paden en die wilde ik juist vermijden. Geen asfalt, geen keien of schelpen, maar dwars door het veld. Ik wilde geen uitgestippelde route, maar een zoektocht naar een eindbestemming zonder die te kennen. Net als Abraham destijds.

Je bezig houden met het zoeken naar antwoorden op vragen met de zekerheid die niet te zullen vinden, lijkt een zinloze exercitie te zijn. Toch heeft het me verder gebracht in het besef dat ik de snelweg van in mijn kringen gangbare opvattingen weliswaar nog kan horen en plaatsen, maar niet meer kan zien.

Nauwelijks thuis gearriveerd of ik werd met mijn neus op deze realiteit gedrukt.

WhatsApp klonk. Het was een berichtje van mijn jongste dochter. Ze wilde een lastig vraagje van Jaron, haar oudste zoontje en dus mijn kleinzoon, aan mij voorleggen met het verzoek, deze te beantwoorden. Dat was, zo zult u begrijpen, heel verstandig van haar, want een vraag van een zevenjarige moet toch appeltje eitje zijn voor iemand van mijn leeftijd. Maar de senior in mij weet ook, dat vragen van kinderen de lastigste vragen kunnen zijn die je in je leven voorgelegd krijgt. Jaron was toen nog maar 6 jaar, overlopend van levenslust, onbevangen en ondanks al zijn drukdoenerij er regelmatig blijk van gevend een denkertje te zijn.

Zijn vraag bevatte weinig woorden, maar raakte op nano-niveau de kern van waar ik me al zeker tien jaar mee bezig hield: “Waarom bestaat God eigenlijk?”

Wat ben je voor gelovige grootvader, als je daar het antwoord niet direct op kan geven. Sterker nog, het zelfs schuldig moet blijven? Niet voor het eerst bleek, zelfs na een midweek vol vraag en antwoord, dat ik mijzelf niet meer die vragen durfde te stellen, die ooit onbeantwoord bleven en uiteindelijk terzijde geschoven waren.

Bij alle vragen die ik de revue had laten passeren was het uitgangspunt steevast: God bestaat. Hij was er, is er en zal er altijd zijn. Het is voor mij een niet te bewijzen zekerheid. De vraag over het bestaan van God gaat de grens van de ratio eindeloos ver voorbij. Bewijsvoering ter bevrediging van de ratio is niet te geven. “Alleen met het hart kun je goed zien; het wezenlijke is voor de ogen onzichtbaar”, staat te lezen in *Le Petit Prince*. (1)

Het doel van dit boek is zowel niet-christenen als christenen een spiegel voor te houden. Waarom begrijpen beiden elkaar niet en waarom luisteren ze niet naar elkaar? Waarom stellen ze elkaar geen oprechte vragen? Ik heb moeten constateren dat het christelijk geloof in de marge van onze westerse samenleving is beland. Op grond van artikel 1 van onze grondwet is er godsdienstvrijheid, maar deze ogenschijnlijk grenzeloze ruimte en bescherming moet zich wel steeds meer terugtrekken tot de grenzen van het privé-domein, zeker als het te veel in gaat tegen de mainstream van de tijdgeest. Het artikel stamt nog uit de tijd dat er in Nederland feitelijk slechts twee religies aanwezig waren: Jodendom en Christendom. Met de aanwas van mensen die de Islam aanhangen is er een spanningsveld ontstaan rond de interpretatie van de reikwijdte van dit artikel. Er zijn allerlei opvattingen over de zichtbare aspecten van op religie gebaseerde geloofsuitingen, zoals het dragen van een hoofddoek of het dragen van een kruisje door overheids-functionarissen. Maar ook wat betreft het niet plaatsen van vrouwen op de kieslijst van de SGP als politieke partij werd alles in het werk gesteld om dat verboden te krijgen. En met succes. Het heeft er alle schijn van dat men (internationale) wetgeving plaatst boven geloofsovertuiging. Ik, Adam, heb geen antwoord op de vraag waar de grens ligt tussen regels op basis van religie en regels op grond van seculiere wetgeving. Grenzen zijn er zeker. Die komen in zicht daar waar religie fundamentalistisch van aard wordt. Religie mag het fundament van je leefwijze zijn, maar ik leef met de overtuiging dat liefde voor de naaste- en daarmee voor de Heer die je dient- altijd het uitgangspunt moet zijn.

Christenen hebben de neiging om op wezenlijke vragen veel te simplistische antwoorden te geven en daardoor zijn ze er zelf debet aan, niet meer serieus genomen te worden. Ze bedienen zich van tot cliché gedevalueerde antwoorden als: "God gaat ons verstand te boven, Zijn wegen zijn ondoorgrondelijk, het staat in de Bijbel dus is het zo." Christenen geven antwoord op vragen waar ze zelf ook mee worstelen, maar dat niet gauw zullen toegeven, omdat ze denken

daarmee de indruk te wekken, dat ze twijfelen aan wat ze geloven. En dat willen ze persé niet. Hun antwoorden zijn overgenomen van geestelijke leiders die ze gezag toekennen.” Hij/zij zal het wel weten” is de dekmantel.

Ze wekken de indruk overal de reden en het doel van te weten. Ik spreek niet van “we”, want ik probeer me wat af te zonderen, hoewel ik in paniek zou raken als ik de snelweg niet meer zou horen.

Aan de andere kant, niet-gelovigen gaan volledig voorbij aan de optie dat er ook een geestelijke wereld is, die het verstand te boven gaat. En daarbinnen is er een grote groep die niet uitsluit dat er meer is, maar niet de moeite neemt om vervolgens op zoek te gaan naar dat “meer”. “God kunnen we leren kennen door het lezen van de Bijbel “, zeggen christenen, of preciezer gezegd, de bijbelgetrouwe christenen, zoals ze zichzelf bij voorkeur noemen. Dat menen ze te kunnen onderbouwen met een overvloed aan Bijbelteksten. Ze gaan er aan voorbij dat ze feitelijk bedoelen, bepaalde theologie te omarmen en die als de enige juiste interpretatie te kwalificeren. Elke theoloog en diens aanhang, die een andere uitleg geeft is daarmee ook direct niet-bijbelgetrouw. Toegegeven, de scherpe kantjes anno 2018 zijn er wel vanaf, maar toch.

Als u zich herkent in het profiel van de nieuwsgierige reiziger die overal wil komen behalve op toeristische plekken, die het risico aanvaardt bestolen te worden van diverse bagage, maar wilskrachtig genoeg is om door te zetten, dan bent u van harte welkom op onze survivaltocht.

Ik ben niet uw enige reisleader.

Laten wij ons daarom eerst aan u voorstellen. Onze naam is Adam.

U leeft in een tijd waarin gesproken en geschreven wordt over de kunst van het loslaten, maar er is veel meer reden de focus te verleggen naar de kunst van het vasthouden. Deze reis is daarvan een verkenning. Het wordt een tocht van loslaten en van vasthouden. Beiden zijn essentieel.

De les van de kwal

Ik stond op het strand van Noordwijk en tuurde mijmerend over het uitgestrekte, kabbelende water. Alleen de golfjes die het strand haalden maakten enig geluid. Zo'n vredig, repeterend gesuis, waarbij je heerlijk weg kunt doezelen. De zee had zich niet ingespannen om land te veroveren en trok zich stilletjes terug. De zee had ook niets anders gebracht dan een enkele schelp, hier en daar een hoopje min of meer vertrapte scheermessen, het oprapen niet waard, en willekeurig over het strand verspreid de nodige kwalletjes. Een hond rende enthousiast het water in. Het was hartje zomer en een rustige bries aaide de golfjes tegendraads op haar weg naar de horizon. Het was oostenwind en dat betekende kwallenwind. Als kind waarschuwdem mijn ouders me dan. Aflandige wind noemden ze het. "Pas op voor kwallen, want die kunnen lelijk steken". Ik had eens een, na later bleek, zeepaddenstoel uit het water gepakt met mijn blote handen. Het was een grote blauwachtige, doorzichtige bol met allerlei tentakels eraan. Ik moet een jaar of vijf oud geweest zijn en was nog onbevreesd, onwetend en dus alles onderzoekend. Zodra ik hem vlak bij me zag, niet op het water drijvend maar er in zwevend, pakte ik hem bij het bolle gedeelte op en liep er triomfantelijk mee naar mijn ouders. Mijn moeder maakte gilachtige geluiden en wapperde druk met haar armen en mijn vader sprong uit zijn strandstoel, pakte een schep en gebod me op wel heel strenge en dwingende toon, de kwal onmiddellijk te laten vallen. Mijn vader is altijd een man van direct aanpakken geweest. Ik was in die tijd nog gehoorzaam, liet los en direct hakte mijn vader met de scherpe zijkant van de schep op de kwal in. "Nooit meer doen. Als je gestoken wordt kun je heel erg ziek worden. Afgesproken?" Ik had niet de indruk dat meerdere antwoorden goed konden zijn en beloofde het.

Ik dacht aan jou. Ik had mijn boek net voltooid en vroeg me af, of je, bij wijze van spreken, net als mijn vader, na lezing ervan ook op zou springen om er met de schep op los te kunnen hakken.

Mijn boek is een kwal dus je bent gewaarschuwd. Het is transparant, maar het kan lelijk steken.

Mijn boek zou ook een vogel hebben kunnen zijn, want er wordt aardig van de hak op de tak gesprongen.

Mijn boek zou ook een mol kunnen zijn, gravend en alles overhoop halend. Zijn aanwezigheid is duidelijk, maar hij blijft zelf onzichtbaar.

Mijn boek wordt misschien een vlinder, maar ik hoop van niet. Vlinders leven zo kort en als ze pech hebben, worden ze met twee naalden vastgeprikt in een kijkdoos.

Dit boek is meer dan één boek. Je zou het kunnen vergelijken met de Bijbel. Het bevat geschiedenis, poëzie, brieven, verhalen en iets visionairs. Met verschillende Adamezen als auteurs.

DEEL I

HET WAS ZO

HOOFDSTUK 1

Zie de mens

Van de eerste Adam

Aan de ongelovigen, de twijfelaars en de gelovigen.

Mag het lezen van mijn verhaal leiden tot opbouw van wat opgebouwd en tot afbraak van wat afgebroken moet worden.

Ik ben heel dicht bij je, want ik zit in je.

Dit boek heeft een niet zo makkelijk begin. Ik verzeker je dat ik me niet beledigd zal voelen als je het zelfs de kwalificatie “saai” gaat geven.

Twijfel lijkt de vijand van duidelijkheid en feiten te zijn, maar het is de vraag of dat een rake typering is van die vermeende onderlinge relatie.

Duidelijkheid moet niet verward worden met transparantie. Duidelijkheid is helder antwoord krijgen op vragen en voorkomt misverstanden en geruchten. Maar duidelijkheid is tevens subjectief en moet daarom niet geïnterpreteerd worden als een synoniem voor waarheid.

Feiten waren nog niet zolang geleden die zaken, die niet ter discussie stonden, maar die omschrijving schijnt in jouw tijd niet meer op te gaan. Heb ik het goed begrepen dat jullie inmiddels leven in een van communicatie overlopende tijd, waarin je twee soorten feiten hebt? Feiten die op waarheid berusten en feiten die bedacht zijn. Als feit een synoniem is voor waarheid en feiten staan ter discussie, dan staat waarheid daarmee eveneens ter discussie. Het doet nu verder niet ter zake, maar ik zou je – ik weet: het is ongevraagd- willen adviseren om niet te redetwisten over echte feiten, maar wel over de interpretatie

daarvan. Wen er maar vast aan dat ik enige neiging heb tot paternalisme. Dat is de leeftijd, zal ik maar zeggen.

Ik ben van nature niet zo attent en omdat ik het rood onderstreept in mijn aantekeningenboekje heb staan met grote letters “NIET VERGETEN” wil ik eerst mijn dank en waardering uitspreken voor het feit, dat jij er voor gekozen hebt een deel van je kostbare tijd met mij door te brengen. Je kent me niet eens en toch was je bereid ervoor te betalen om mijn verhaal, ons verhaal, tot je te nemen. Je moet een bijzonder mens zijn, want ik zou zoiets niet gauw doen. Je hebt mijn hart nu al gestolen. Zo snel en gemakkelijk gaat dat bij mij, terwijl ik niet bekend sta als een allemansvriend.

Ik weet dat jij zo efficiënt mogelijk met je tijd om moet gaan en daarom vind ik het een eer, dat je me toelaat op de witte plekken in je agenda.

Ik ben best wel een onderhoudend typetje. Dat zat er vanaf mijn ontstaan al in. En bovendien zijn er tal van gebeurtenissen in mijn leven geweest, die geen ander mens heeft meegemaakt of ooit zal gaan meemaken. Dat fundamentele besef is de drijfveer geweest om je eindelijk eens te schrijven. Het zal er op neerkomen dat jij vooral luistert en ik vooral tot je spreek. En wordt het je op enig moment te veel, schuif me dan gerust terzijde. Mij frustreer je daar niet mee.

Ik zou je er op voorhand voor willen waarschuwen dat dit boek op de keper beschouwd gevaarlijk is. Een gewaarschuwd mens telt voor twee. Dat hebben mijn vrouw en ik als eersten van allen, die na ons kwamen, aan den lijve ondervonden.

Het kan zijn dat er het een en ander bij je gaat instorten of in ieder geval uit het lood gaat hangen. Mogelijk zullen de dijken van je overtuigingen veel te laag blijken te zijn.

Je zult het me mogelijk kwalijk nemen, dat ik los wrik wat nou juist zo vast leek te zitten.

Mijn naam luidt, net als die van jou, Adam. Een achternaam heb ik niet. Nooit gehad ook. Dat was destijds niet nodig. Er was nog niemand anders zoals ik en mijn schepper had ook geen achternaam. Hij had trouwens

ook geen voornaam, maar wel een naam. Jouw achternaam is Van de Adam, maar die gebruik je nooit. Ik reken het je niet aan. Het is gewoon in de vergetelheid geraakt en bovendien zijn jouw verre voorvaderen- ik zou ook kunnen zeggen mijn nazaten- overgegaan op een ander naamsysteem. Het is geen halszaak, maar ik wilde het wel alvast benoemd hebben, want het is niet onbelangrijk dit vooraf te weten.

Ik ben anders dan alle anderen, die na mij gekomen zijn. Ik was mens. Jullie associëren Adam met man, maar zo was het in oorsprong in wezen niet. Ik was mens en leek op mijn schepper. Althans, dat heeft Hij mij een keer ingefluisterd. Ik geloof Hem nog altijd op zijn woord, maar ik kan het niet bevestigen door eigen waarneming. Ik zag slechts een deel van mezelf, maar juist mijn gezicht was voor mij niet zichtbaar. Alleen als ik langs de waterkant zat zag ik mijn hoofd, maar dat gaf geen scherp beeld. Ik duid mijn schepper aan met "hem, hij, vader". Dat heeft Hij mij later zo aangegeven. Hij wilde daarmee allereerst zijn relatie tegenover mij tot uitdrukking brengen. Mijn vader was namelijk veel meer dan een vader. En zolang ik alleen was, wist ik totaal niet wat een vader of een moeder was.

Mijn schepper heeft alles gemaakt. In jouw tijd gelooft nog slechts een handjevol mensen dat. Ze gedogen weliswaar diegenen, die wel het idee van een schepper aannemelijk achten, maar met zulke opvattingen word je niet meer heel serieus genomen.

Maken is vooral bedenken en vervolgens bij elkaar brengen en zo is hij ook begonnen. Het onzichtbare materieel bij elkaar brengen, zodat het zichtbaar wordt. Daar begon hij mee.

Het is riskant een boek, en dan ook nog eens niet zomaar een boek, op deze wijze te beginnen. Jij hoopte je te kunnen ontspannen door te gaan lezen en na enkele pagina's ben je al bevreesd voor onnavolgbare filosofie. Om te voorkomen dat je me nu al kwijt bent, zal ik zoveel mogelijk in de taal van jouw tijd schrijven. Ik ga een poging doen om te beschrijven hoe alles zoal is ontstaan, want daarover wordt al meer dan 120 jaar door jullie gediscussieerd en bestrijden mensen elkaar, maken elkaar uit voor afvallig, ongelovig of fundamentalist.

Het zichtbare is geschapen door het samenbrengen van het onzichtbare, schreef ik hierboven. Met de kennis van jullie tijd: hij bracht moleculen, atomen, elementaire deeltjes bij elkaar. Wees je ervan bewust dat, naarmate jullie de wereld en het heelal verder ontdekken en bestuderen, conclusies trekken, wetmatigheden zoeken, vergelijken en wat er allemaal nog meer bij hoort om de status “wetenschappelijk” te krijgen, het onzichtbare zichtbaar wordt. Hulpmiddelen zijn daarbij onontbeerlijk. Het gluren door een microscoop of telescoop is niet meer dan zicht krijgen op het onzichtbare. Dat vinden jullie fijn, want alleen wat jullie kunnen zien geloven jullie.

Ik voel me vertrouwd bij je. Dat komt omdat jij ook Adam bent. Ik zeg het je nog maar een keer, zodat het tot je doordringt. Je lijkt heel erg op mij, maar eigenlijk ook weer niet. De afbeeldingen die je van mij kent lijken niet op mij, maar meer op jou en je tijdgenoten. Ik denk dat dit verder niet van belang zal zijn, ook al maken we graag beeltenissen van wat voor ons onzichtbaar is. Het zal ons niet van elkaar verwijderen, ook al zou je jezelf amper in mij herkennen als je me werkelijk zou kunnen zien. Ik ben aan de kleine kant en behoorlijk harig. Een ruige beer heet zo iets in jouw tijd, heb ik wel eens opgevangen. Mijn uiterlijk zal ik verder laten rusten. Dan kun jij lekker je fantasie de vrije loop laten en die is vaak veel fraaier dan de werkelijkheid nietwaar? Alleen daar waar dat beslist noodzakelijk is zal ik wat details geven. Het gaat me namelijk hoofdzakelijk om de binnenkant. Ik wil het niet groter maken dan het is, maar dat is het enige wat telt.

In het tweede deel van jouw Boek, Nieuwe Testament noemen jullie dat, wordt gesproken over “de laatste Adam”.

Ik ben de eerste Adam en jij zit tussen mij en die laatste in. Je vindt het moeilijk om in mijn bestaan te geloven. Ik sluit niet uit dat je me zelfs ongeloofwaardig en ridicuul vindt. Ik begrijp dat. Dat was voor mij een reden temeer om mezelf eens wat meer voor het voetlicht te brengen. Niet omdat ik belangrijk ben, maar ik kan wel iets van het begin met je

delen. Lees het maar als mijn getuigenis, mijn gekleurde verhaal over hoe het was.

Het werd de hoogste tijd dat ik iets van me zou laten horen. Er is al zoveel over mij en mijn tijd geschreven, zoveel over mij gedacht en bedacht zonder mij eens aan het woord te laten. Mij te vragen hoe ik mezelf zie, hoe ik naar jullie kijk, hoe ik over jullie denk en welke toekomst ik verwacht.

Dit boek gaat over de vraag, hoe het met elkaar samenleven door Hem ooit was bedoeld, over wat we er als westerse samenleving ondertussen van gemaakt hebben en hoe het mogelijk in de toekomst zal zijn.

Dit boek is geen rotonde zonder afslagen.

Ik pretendeer dat het iets met je gaat doen, maar wat dat “iets” is zal per mens verschillen.

Voor de een zal het een ontdekkingsstocht worden vol verwondering, voor de ander een zware reis door platgebombardeerde steden. Misschien ga je horen bij degenen die er schande van zullen spreken, voor anderen kan het een verademing zijn. Met een woordspeling: een veradamming.

Eén van jullie hedendaagse theologen, woonachtig in Ierland, noemt zichzelf de orthodoxe ketter. (1) In die typering herken ik me eerlijk gezegd wel een beetje. Hoe dan ook: jij hebt me uitgekozen en er zelfs geld voor over gehad en ik wil dat belonen door je een onderhoudende tijd te bezorgen.

We gaan er samen als het ware op uit trekken. Ik adviseer je dat met een open mind te doen, zodat je zo veel mogelijk kunt ontvangen. Neem vooral microscoop, verrekijker en telescoop mee. Ze zijn onmisbaar, want anders kom je niet verder dan wat je blote oog ziet.

Wat niet te koop en bovendien onbetaalbaar maar wel verkrijgbaar is, is een geestelijk oog. Je gaat een realiteit zien die zonder dat oog onzichtbaar blijft. Ik ga er van uit dat de basis voor het veldonderzoek tot

je standaard uitrusting behoort: kennis, verstand, moed, doorzettingsvermogen en ongebondenheid.

Het wordt geen gemakkelijke tocht, want de hellingen zijn soms stijl en de dalen wekken de indruk afgronden te zijn. Wijk dus niet af van waar ik ga, want ik meen de weg te kennen, of op zijn minst de richting. Ik zal je vertellen wat we onderweg zien. Ik vraag je slechts goed te luisteren. Meer niet. Kun je dat? Goed luisteren? Dat is dan al heel wat, want dat gaat ons Adamezen niet al te goed af. Die aanduiding, Adamezen, is door mij aan ons allen als soort aanduiding gegeven. Dat is nog een overblijfsel van mijn begintijd, toen ik de opdracht kreeg, alles een naam te geven. Ik spreek bewust niet van Adamieten. Die hebben ook bestaan, grofweg gedurende de Middeleeuwen. Ze probeerden als mij te leven. Het verhaal gaat dat jullie beroemde Jeroen Bosch een Adamiet was. Het is met deze mystieke, gnostische beweging niet goed afgelopen. De meesten schijnen gevierendeeld te zijn en ik heb niet de ambitie, om dat lot samen met jullie eveneens te ondergaan. Ik noem ons dus voor het gemak Adamezen. Dat maakt ons in zekere zin één. Bovendien sluit het goed aan bij een uiting van de tijdgeest, waarin jullie moeten leven. Te midden van krachten die trachten jullie uiteen te drijven is er als reactie een stroming die weer op zoek gaat naar verbinding. Wat ik wel merkwaardig vind is dat daarbij tevens groepen worden uitgesloten. En daar is ook al weer een reactie op gekomen. Er zijn er die plots beginnen te spreken van inclusiviteit in plaats van exclusiviteit.

Ik wil hiermee zeggen dat ik jullie tijd complex vind qua structuur, qua wijze van samenleven, de overweldigende hoeveelheid regels en wetten die jullie geacht worden te kennen zonder ze te kennen en het groeiend aantal fundamentele problemen die niet op zichzelf staan, maar in elkaar verstrengeld zijn. En zeker ook de tweedeling die er altijd al was, maar die steeds omvangrijker en complexer wordt.

Ik, Adam, probeer jullie tijd te analyseren en te doorgronden en ben tot het inzicht gekomen dat complexiteit leidt tot het verlangen naar simplificering en dat krijgt in de politiek een gezicht door populisme. Veel Adamezen, misschien ook jij, willen alle vraagstukken het liefst

reduceren tot twee polen: het een is goed, het ander is fout. In gepersonaliseerde vorm nogmaals dezelfde reductie: de een is goed, de ander is fout.

De intellectuelen, met hun naar arrogantie neigende standpuntverwoording, stellen zich vrijwel zonder uitzondering op met de reactie dat zij genuanceerder denken dan anderen. Ze wekken daarmee de indruk dat zij er goed over hebben nagedacht in tegenstelling tot die hokjesdenkers. Diezelfde intellectuelen zijn er al eeuwenlang de oorzaak van dat de wereld zich ontwikkelt in een richting die mijn Vader in ieder geval juist niet voor ogen had. Het zijn de intellectuelen die oplossingen bedenken voor problemen en zo tot zegen zijn voor hun naasten, maar het zijn ook degenen die niet de berg op lopen, maar juist de weg naar het diepe dal zijn ingeslagen.

Weet je wat genuanceerd denken werkelijk is (en toepasbaar voor hoog zowel als laag opgeleiden)? Niet alleen op je eigen belang letten, maar ook op dat van de ander met als grondhouding dat je jouw naaste lief hebt als jezelf.

Voor ons als Adamezen is het enerzijds dus heel simpel, maar anderzijds op eigen kracht onuitvoerbaar. Jij en ik zitten namelijk niet meer zo in elkaar.

Ik sta versteld van mijn eigen genuanceerde denken.

Ik ben zoals jij. Ik ben Adam.

“We gaan”, zeg ik nog een keer.